

Також хотілося б відзначити ряд важливих маніпулятивних прийомів свідомості читача, одним з яких є прийом подачі матеріалу за принципом «плюс-мінус», коли «своє» протиставляється «чужого». Такий поділ на своє-чуже виконує наступні функції: представлення складних явищ як простих, заміна складних аргументів однозначними. Також такий поділ дає журналісту можливість по-своєму встановлювати коло своїх і чужих. Своє описується одиницями з позитивною оцінкою, чуже оточується негативними оціночними одиницями. Таким чином, цей прийом характеризується однозначним протиставленням поганого і хорошого без проміжних варіантів.

На закінчення слід зазначити, що успіх або ефективність маніпулятивного мовленнєвого впливу буде визначатися значною мірою тим, наскільки точно буде зроблений вибір мовних засобів, їх великого різноманіття, для здійснення планованого впливу.

*Аліна Василівна Деменко – студентка IV курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Валентина Анатоліївна Василенко – професор
кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук, доцент*

МОВНА ГРА – СПОСІБ ВПЛИВУ НА СВІДОМІСТЬ ЧИТАЧІВ

Новини в інтернеті набувають все більшої популярності і, на думку фахівців, поступово витісняють інші формати новинної комунікації. Зокрема, за інформацією Книжкової палати України імені І. Федорова у 2016 році було зареєстровано 2347 традиційних газетних видань, у 2017 році – вже лише 2067. Американські фахівці Г. Смолл та Г. Ворган стверджують, посилаючись на Асоціацію газет США, що за останні роки відвідуваність новинних сайтів зросла, а тиражі паперових газет падають. На початку 2016 року журнал Time та інші популярні друкарські тижневики скоротили витрати на паперову версію і вирішили підсилити свою присутність у Мережі. Цьому певною мірою сприяють особливості новинної інтернет-комунікації, у тому числі мовна гра у текстах анонсів. Мовна гра в інтернеті інтерпретується як здатність до поєднання кількох сенсів через алузії, прецедентність, різні формальні та семантичні трансформації тощо. Її специфіку в інтернеті досліджували Н. Г. Асмус, О. І. Горошко, О. Ю. Дьякова, К. Б. Єгорова, І. Б. Карпа, О. С. Ключкова, О. В. Лутовинова, Л. Ю. Щипіцина та ін. Проте аналізу маніпулятивного, прагматичного та сугестивного потенціалу мовної гри з позицій психолінгвістики та нейролінгвістики у цих роботах не представлено.

Мета дослідження – прослідкувати, яким чином мовна гра використовується у новинних анонсах та як вона впливає на свідомість читачів.

Проаналізуємо своєрідність реалізації та розуміння мовної гри у деяких новинних анонсах Мережі, зокрема – з рунету: «Ні пуха ні пера». Іранські власті борються з «курячою кризою». Використання на початку анонсу прецедентного вислову, прислів'я певно має привернути увагу читачів ще на етапі рецепції. Крім того на етапі інтерпретації зовнішня форма прислів'я обігрується у сполученні з контекстуально багатозначним висловом «куряча криза». Яскрава та виразна форма подачі інформації розмиває зміст, ускладнює емоційну ідентифікацію. В аналізованому анонсі представлено такі риси новинної інтернет-комунікації як проникність (використання розмовного фразеологізму у публіцистичному стилі), схильність до мовної гри (в анонсі використано лише зовнішню форму фразеологізму для встановлення асоціативного зв'язку пух, перо – курка), презентативність (прецедентний вислів винесено на початок новини), колективне авторство та співредагування (смісл фразеологізму додає іронічних конотацій подальшому тексту). Таке формулювання новини порушує деякі максими комунікативного кодексу щодо схвалення, згоди, симпатії, повноти та якості інформації, манери. Вміла мовна гра привертає увагу та полегшує запам'ятовування цього анонсу через укріплення традиційних асоціацій курка – перо, пух, при цьому вона маскує іронічне ставлення автора (яке можна побачити лише за умови критичного аналізу цього тексту), створює враження, що проблема несуттєва, її легко вирішити, вона не матиме наслідків.

Обігрування значень багатозначного слова часто стає механізмом мовної гри на українських сайтах новин, наприклад: «Справа в обгортці». Увесь текст у цьому випадку представлено девіантними мовленнєвими одиницями, де перша девіація «справа» є надлишковою, а друга – несполучуваною. Складнощі розуміння анонсу виникають на етапі інтерпретації, коли мовленнєві центри лівої півкулі в результаті можливісного прогнозування пропонують кілька сенсів лексеми «справа». В аналізованому анонсі відобразилися такі риси новинної інтернет-комунікації як схильність до мовної гри (реалізація одночасно кількох значень лексеми «справа») та презентативність (прагнення привернути увагу читачів яскравим образом та лаконічним текстом). При цьому порушено кілька комунікативних максим, зокрема повноти та якості інформації, манери. Надлишкова девіація «справа» провокує низку ймовірних варіантів тлумачення:

1. Обов'язки в обгортці – створюється враження, що мова піде про якісь неприємні зобов'язання, які замаскували гарною упаковкою;
2. Судова справа в обгортці – можливо йдеться про якийсь нечесний суд;

3. Досє в обгортці – сприймається як компромат, який видають за щось інше;
4. Факт в обгортці – уявляється як викривлена репрезентація якоїсь події;
5. Обставини в обгортці – тлумачаться як певна ситуація, що пов'язана з обгортками.

Обмеженість контексту дозволяє цьому анонсу реалізувати весь представлений варіативний потенціал. Скориставшись гіперпосиланням, ми встановили авторський сенс як думку, що гарна обгортка здатна прикрасити будь-яку цукерку, але, на жаль, не може її замінити. Соціальна цінність цієї новини викликає сумніви, як і оригінальність думки. В цілому текст скоріше нагадує запис блогу чи коментар, ніж новину. Подібні анонси використовуються на сайтах новин з метою відволікти увагу від чогось важливого, змусити швидко забути інформацію, що передувала такому повідомленню, в чому і полягає їх маніпулятивний сенс.

Отже, використання елементів мовної гри потребує від копірайтера певної кваліфікації, особливо важливим рівень професійних умінь стає тоді, коли справа стосується різних трансформацій та змін фразеологізмів. Якщо таких вмінь недостатньо, то як наслідок отримуємо девіантні тексти. З іншого боку, мовна гра часто використовується як засіб маніпуляцій свідомістю, для передачі прихованих настанов та зразку оцінки, відповідно її можна вважати одним з маркерів маніпулювання та, помітивши у тексті, потрібно уважно аналізувати й критично оцінювати, інакше читач ризикує перетворитися у зомбованого споживача.

У подальших дослідженнях плануємо дослідити інші особливості новинної інтернет-комунікації, що сприяють виникненню девіацій та маніпулювання свідомістю реципієнтів.

Mariia Kotenko – *second-year student of Kharkiv National University of Internal Affairs, Sumy branch*

Scientific adviser: Yuliia Samoilova – senior lecturer at the Department of Humanities, Sumy branch of Kharkiv National University of Internal Affairs

USING FILMS IN LEARNING FOREIGN LANGUAGE

Studying English often takes a lot of time and efforts. And it's not because there is no aptitude to it. Most people can not learn a language because they choose a wrong program and teaching method. If you learn all the rules and memorize dozens of hundred words, the conversation may still leave much to be desired. Solving this problem is much easier than it may seem – you just need to start watching movies to learn English.